

Határozatok Tára

T-60/06. RENV. II. és T-62/06. RENV. II. sz. egyesített ügyek

**Olasz Köztársaság és Eurallumina SpA
kontra
Európai Bizottság**

„Állami támogatások — 92/81/EGK irányelv — Az ásványi olajok jövedéki adója — A timföldgyártáshoz üzemanyagként használt ásványolajok — Jövedékiadó-mentesség — Az intézkedés szelektív jellege — A közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető támogatások — A környezetvédelem állami támogatásáról szóló közösségi iránymutatás — A regionális állami támogatásokról szóló 1998. évi iránymutatás — Jogos bizalom — Jobbiztonság — A lex specialis derogat legi generali elve — Az intézmények aktusai jogszerűsége vélelmének és hatékony érvényesülésének elve — A megfelelő ügyintézés elve — Indokolási kötelezettség”

Összefoglaló – A Törvényszék ítélete (kibővített első tanács), 2016. április 22.

- Megsemmisítés iránti kereset — Az uniós bíróság hatásköre — Valamely intézmény elleni meghagyás iránti kérelem — Elfogadhatatlanság*
(EK 230. cikk, és EK 233. cikk, (1) bekezdés)
- Bírósági eljárás — Új jogalapoknak az eljárás folyamán történő előterjesztése — Feltételek — Előterjesztett jogalap kiterjesztése — Megengedhetőség*
(A Törvényszék 1991. évi eljárási szabályzata, 44. cikk, 1. §, c) pont, és 48. cikk, 2. §)
- Európai uniós jog — Elvek — Jobbiztonság — Terjedelem — Az intézmények jogi aktusainak sérthetlensége — A hatásköri és eljárási szabályok betartása — Az uniós jog különböző rendelkezéseinek végrehajtása során esetlegesen felmerülő inkoherecia elkerülésére vonatkozó kötelezettség — Terjedelem és következmények az állami támogatások területén*
(EK 88. cikk)
- Államok által nyújtott támogatások — Fogalom — Az intézmények magatartásától függetlenül, az objektív helyzetre tekintettel történő értékelés — A 92/81 irányelvnek megfelelően valamely tagállam számára jövedékiadó-mentesség bevezetését engedélyező tanácsi határozat — Ennek keretében a versenytorzításnak és a belső piac megfelelő működése akadályának hiányára vonatkozó bizottsági értékelés — Az állami támogatások területén fennálló bizottsági mérlegelési jogkörre gyakorolt hatás hiánya — Az említett hatásköröknek a Szerződés általi megosztására gyakorolt hatás hiánya — Hatáskörtúllépésnek és a 2003/96 irányelv 18. cikke megsértésének a hiánya*
(EK 87. cikk, EK 88. cikk és EK 93. cikk; 92/81 tanácsi irányelv, 8. cikk, (4) és (5) bekezdés, és 2003/96 tanácsi irányelv, 18. cikk; 2001/224 tanácsi határozat)

5. *Államok által nyújtott támogatások — Fogalom — Az intézmények magatartásától függetlenül, az objektív helyzetre tekintettel történő értékelés — A 92/81 irányelvnek megfelelően valamely tagállam számára jövedékiadó-mentesség bevezetését engedélyező tanácsi határozat — Ennek keretében a versenytorzításnak és a belső piac megfelelő működése akadályának hiányára vonatkozó bizottsági értékelés — Az állami támogatások területén fennálló bizottsági mérlegelési jogkörre gyakorolt hatás hiánya — A jogbiztonság elve és a hatékony érvényesülés elve, valamint a 92/81 irányelv 8. cikke (5) bekezdése megsértésének hiánya*
(EK 87. cikk, EK 88. cikk és EK 93. cikk; 92/81 tanácsi irányelv, 8. cikk, (4) és (5) bekezdés, és 2003/96 tanácsi irányelv, 18. cikk; 2001/224 tanácsi határozat)
6. *Bírósági eljárás — Keresetlevél — Alaki követelmények — A felhozott jogalapok rövid ismertetése — A jogalap alátámasztására felhozott kifogásokra vonatkozó hasonló követelmények — Valamely kifogás pontatlan megfogalmazása — Elfogadhatatlanság*
(EK 225. cikk; a Törvényszék 1991. évi eljárási szabályzata, 44. cikk, 1. §)
7. *Államok által nyújtott támogatások — Fogalom — Az intézkedés szelektív jellege — Az általános adórendszerrel való eltérés — Gazdasági előny fennállásának meghatározására szolgáló referenciakeret*
(EK 87. cikk, (1) bekezdés)
8. *Államok által nyújtott támogatások — Létező támogatások és új támogatások — Támogatásokra vonatkozó vizsgálati eljárás — Eltérő eljárások — Összegegyeztetetlenséget megállapító határozat hatásai*
(EK 88. cikk)
9. *Államok által nyújtott támogatások — Létező támogatások és új támogatások — Létező támogatásnak való minősítés — A 92/81 és a 2003/96 irányelvnek megfelelően valamely tagállam számára jövedékiadó-mentesség bevezetését engedélyező tanácsi határozat — Támogatási programot engedélyező határozatnak nem minősíthető határozat — Létező támogatásnak nem minősíthető mentesség*
(EK 87. cikk, EK 88. cikk és EK 93. cikk; 659/1999 tanácsi rendelet, 1. cikk, b) pont; 92/81 tanácsi irányelv, 8. cikk, (4) bekezdés, és 2003/96 tanácsi irányelv, 18. cikk és II. melléklet; 2001/224 tanácsi határozat, 1. cikk, (2) bekezdés)
10. *Államok által nyújtott támogatások — Típusok — Eltérések — A Bizottság mérlegelési jogköre — Értékelési szempontok — A Bizottság által elfogadott iránymutatások hatása*
(EK 87. cikk, (3) bekezdés; 2001/C 37/03 és 98/C 74/06 bizottsági közlemények)
11. *Államok által nyújtott támogatások — Bizottsági határozat — Bírósági felülvizsgálat — Korlátok — A jogszerűségnek a határozat elfogadásakor rendelkezésre álló információk alapján történő megítélése*
(EK 88. cikk, (3) bekezdés, és EK 230. cikk)

12. *Államok által nyújtott támogatások — Tilalom — Eltérések — A belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető támogatások — A regionális fejlődés előmozdítására irányuló támogatások — Szempontok — Különös regionális hátrány fennállása — A regionális fejlesztési támogatás szükségességének bizonyítására vonatkozó kötelezettség*

(EK 87. cikk, (3) bekezdés, a) pont; 98/C 74/06 bizottsági közlemény, 4.15–4.17. pont)

13. *Államok által nyújtott támogatások — Jogellenes támogatás visszatéríttetése — Az EK 88. cikk eljárási szabályainak megsértésével nyújtott támogatás — A kedvezményezettek esetleges jogos bizalma — Feltételek és korlátok — A Bizottság tétlensége — A jogos bizalom hiánya — Kivételes körülmények — Hiány*

(EK 87. cikk és EK 88. cikk; 659/1999 tanácsi rendelet, 14. cikk, (1) bekezdés; 92/81 és 2003/96 tanácsi irányelvek)

14. *Államok által nyújtott támogatások — Jogellenes támogatás visszatéríttetése — Az EK 88. cikk eljárási szabályainak megsértésével nyújtott támogatás — A kedvezményezettek esetleges jogos bizalma — Feltételek és korlátok — A hivatalos vizsgálati eljárás megindítását elrendelő határozat közzétételétől kezdődően a jogos bizalom vége, még rendkívüli körülmények esetén is*

(EK 87. cikk és EK 88. cikk; 659/1999 tanácsi rendelet, 14. cikk, (1) bekezdés; 92/81 és 2003/96 tanácsi irányelvek)

15. *Államok által nyújtott támogatások — Állami intézkedés vonatkozásában hivatalos vizsgálati eljárás megindítását elrendelő bizottsági határozat — Észszerű időn belüli határozathozatalra vonatkozó kötelezettség — Hatás hiánya a Bizottsághoz szabályszerűen be nem jelentett támogatás esetén — Megsértés — A támogatás visszatéríttetése akadályának hiánya — Korlátok — A védelemhez való jog megsértése*

(EK 88. cikk; 659/1999 tanácsi rendelet, 7. cikk, (6) bekezdés, és 13. cikk, (2) bekezdés)

16. *Megsemmisítés iránti kereset — Jogalapok — Az indokolás hiánya vagy elégtelensége — Az érdemi jogszerűsége vonatkozó jogalaptól elkülönülő jogalap*

(EK 230. cikk és EK 253. cikk)

17. *Bírósági eljárás — Költségek — A pernyertes fél kötelezése a saját költségei egy részének viselésére*

(EK 225. cikk; a Törvényszék 1991. évi eljárási szabályzata, 135. cikk)

1. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 43. pont)

2. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 45., 46. pont)

3. A jogbiztonság elve az uniós jog egyik általános elve, amelynek célja az európai uniós joggal kapcsolatos helyzetek és jogviszonyok kiszámíthatóságának garantálása. E célból alapvető fontosságú, hogy az intézmények tiszteletben tartsák az általuk elfogadott, és a jogalanyok jogi és ténybeli helyzetét befolyásoló aktusok sérthetlenségét, és ennek megfelelően ezen aktusokat csak a hatásköri és eljárási szabályok betartásával módosíthatják.

A jogbiztonság elvének tiszteletben tartása azt is megköveteli, hogy az intézmények elvi szinten törekedjenek az uniós jog különböző rendelkezéseinek végrehajtása során arra, hogy elkerüljék azon inkohereciákat, amelyek felmerülhetnek, különösen olyan esetekben, amikor e rendelkezések ugyanazon cél elérését szolgálják, mint például a közös piacon a torzulásmentes verseny védelmét. E tekintetben az állami támogatások területén a jogbiztonság elve megköveteli, hogy a Bizottság, amikor az őt terhelő gondossági kötelezettség megsértésével kétértelmű helyzetet teremtett bizonytalansági elemek behozatala és az alkalmazandó szabályozás egyértelműségének hiánya okán, amit súlyosbít az elhúzódozó válaszadási mulasztása – jóllehet tudomása volt az érintett támogatásokról –, a már kifizetett támogatások visszatéríttetését elrendelő bármilyen lépés megtétele előtt tisztázza az említett helyzetet.

(vö. 63., 183. pont)

4. Az ásványi olajok jövedéki adója szerkezetének összehangolásáról szóló 92/81 irányelv 8. cikkének (4) bekezdésében rögzített azon eljárás célja és alkalmazási köre, amely a Tanácsra ruházta azon jogkört, hogy sajátos politikai megfontolásokból egyhangúlag, a Bizottság javaslatára eljárva bármely tagállam számára engedélyezze a hivatkozott irányelvben meghatározottakon kívül további mentességek vagy kedvezmények bevezetését, eltér az EK 88. cikkben foglalt szabályozásától.

Ennélfogva az olyan tanácsi határozat, amely ezen irányelv 8. cikke (4) bekezdésének értelmében engedélyezi valamely tagállam számára a jövedéki adó alóli mentesség bevezetését, nem járhat azzal, hogy megakadályozza a Bizottságot a Szerződés által ráruházott hatáskörök gyakorlásában, és következésképpen az EK 88. cikkben előírt eljárás annak megvizsgálása érdekében való lefolytatásában, hogy e mentesség állami támogatásnak minősül-e, és abban, hogy ezen eljárás eredményeként adott esetben ilyen támogatás fennállását megállapító határozatot hozzon.

Egyébiránt az a körülmény, hogy az engedélyező tanácsi határozatok pontos földrajzi és időbeli jellegű feltételek kikötésével teljes jövedékiadó-mentességet biztosítanak, amelyeket a tagállamok szigorúan betartanak, nem befolyásolja a Tanács és a Bizottság közötti hatáskörmegosztást, tehát nem foszthatja meg a Bizottságot saját hatásköre gyakorlásának lehetőségétől.

Ebből következik, hogy a Bizottság azáltal, hogy a 92/81 irányelv 8. cikkének (5) bekezdésében előírt eljárás előzetes megindítása nélkül folytatja le az EK 88. cikkben előírt eljárást annak megvizsgálása érdekében, hogy a jövedékiadó-mentesség állami támogatásnak minősül-e, és ezen eljárás eredményeként ilyen támogatás fennállását megállapító határozatot hoz, miközben a bizonyos különös célokra használt ásványolajok kedvezményes jövedékiadó-mértékeiről és a jövedéki adó alóli mentességeiről szóló 2001/224 határozat 1. cikkének (2) bekezdése kifejezetten engedélyezte az érintett tagállam számára e mentesség további alkalmazását, nem sérti meg a jogbiztonság elvét és az intézmények jogi aktusai hatékony érvényesülésének elvét, sem pedig a 92/81 irányelv 8. cikkének (5) bekezdését. Ugyanis a Bizottság javaslatára elfogadott engedélyező tanácsi határozatok csak a jövedéki adókra vonatkozó jogharmonizációs szabályok hatálya keretében fejthetik ki hatásukat, és nem befolyásolják egy olyan esetleges határozat joghatásait, mint amelyet a Bizottság az állami támogatásokra vonatkozó hatásköreinek gyakorlása keretében fogadhat el.

(vö. 65–67., 69., 72. pont)

5. Az állami támogatás fogalma objektív helyzetnek felel meg, és e fogalom nem függhet az intézmények magatartásától vagy nyilatkozataitól. Következésképpen az a tény, hogy a Bizottság az ásványi olajok jövedéki adója szerkezetének összehangolásáról szóló 92/81 irányelv 8. cikkének (4) bekezdése alapján hozott tanácsi határozatok elfogadásakor úgy ítélte meg, hogy a timföldgyártáshoz üzemanyagként felhasznált ásványolajokra vonatkozó jövedékiadó-mentességek nem járnak a verseny torzulásával, és nem akadályozzák a közös piac megfelelő működését, nem képezheti akadályát annak, hogy az említett mentességeket az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősítsék, amennyiben teljesülnek az állami támogatás fennállásának feltételei. Ebből *a fortiori* következik, hogy a Bizottságot a jövedéki adó alóli mentességek állami támogatásoknak történő

minősítésekor nem kötik a Tanácsnak a jövedéki adókra vonatkozó jogharmonizáció terén hozott határozataiban foglalt értékelései, amelyek szerint az említett mentességek nem járnak a verseny torzulásával, és nem akadályozzák a közös piac megfelelő működését.

Ebből következik, hogy a Bizottság azáltal, hogy lefolytatta az EK 88. cikkben előírt eljárást annak megvizsgálása érdekében, hogy a vitatott mentesség állami támogatásnak minősül-e, és ezen eljárás végén a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatást megállapító és a támogatás visszatéríttetését elrendelő határozatot hozott, csak az EK-Szerződésben az állami támogatások vonatkozásában ráruházott hatásköreit gyakorolta, és így eljárva nem sértette meg sem a jogbiztonság elvét és a *lex specialis derogat legi generali* elvét, sem pedig a jogszerűség vélelmét és az intézmények jogi aktusai hatékony érvényesülésének elvét.

(vö. 72–74., 77., 81–84. pont)

6. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 89–91. pont)

7. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 97–99., 101. pont)

8. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 108. pont)

9. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 110., 111. pont)

10. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 127., 128., 147. pont)

11. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 132. pont)

12. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 143., 152., 157. pont)

13. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 174–176., 187., 188., 192. pont)

14. Azon tagállam, amelynek a hatóságai az EK 88. cikkben előírt eljárási szabályok megsértésével nyújtottak támogatást, hivatkozhat a kedvezményezett vállalkozás jogos bizalmára a Bizottság támogatás visszatéríttetésére kötelező határozata érvényességének uniós bíróság előtti vitatása érdekében, viszont nem hivatkozhat e jogos bizalomra az említett határozat végrehajtására figyelemmel szükséges intézkedések meghozatalára vonatkozó kötelezettség alóli mentesülés érdekében. A támogatás kedvezményezettjei azonban a bejelentési kötelezettségnek az állami támogatások Bizottság által történő kötelező jellegű ellenőrzésének hatékonyságában betöltött alapvető szerepére figyelemmel

főszabály szerint csak akkor bízhatnak jogosan az említett támogatás jogszerűségében, ha azt az EK 88. cikkben előírt eljárás tiszteletben tartásával nyújtották, és a gondos piaci szereplőnek rendszerint meg kell tudnia bizonyosodni arról, hogy az említett eljárást betartották-e.

E körülmények között a Bizottság késlekedése annak megállapítása során, hogy valamely támogatás jogellenes, és azt a tagállam köteles megszüntetni és visszatéríttetni, bizonyos körülmények között az említett támogatás kedvezményezettjeiben olyan jogos bizalmat kelthet, amely megakadályozza, hogy a Bizottság az említett tagállammal szemben elrendelje e támogatás visszatéríttetését. A bizalomvédelem és a jogbiztonság elvéből eredő követelményekre tekintettel azonban az ásványi olajok jövedéki adója szerkezetének összehangolásáról szóló 92/81 irányelv értelmében valamely tagállam számára jövedékiadó-mentességek vagy -kedvezmények bevezetését engedélyező, a Bizottság javaslatára elfogadott tanácsi határozatok által létrehozott ilyen kétértelmű helyzet csak a vitatott mentesség alapján a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozatnak az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* történő közzétételének időpontjáig nyújtott támogatás visszatéríttetését zárja ki. Ezzel szemben az említett közzétételt követően a támogatás kedvezményezettjének tudnia kell, hogy amennyiben a támogatás állami támogatásnak minősül, azt a Bizottságnak az EK 88. cikk szerint engedélyeznie kell. Ebből következik, hogy a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozat közzététele ténylegesen véget vet a támogatás kedvezményezettje által az ilyen mentesség jogszerűségébe korábban vetett jogos bizalomnak. E közzététel ugyanis megszüntet minden, az engedélyező tanácsi határozatok megfogalmazásához kapcsolódó bizonytalanságot a tekintetben, hogy amennyiben a szóban forgó intézkedések állami támogatásnak minősülnek, azokat a Bizottságnak az EK 88. cikk szerint engedélyeznie kell.

Végül, ami a jogellenes támogatás kedvezményezettjének a támogatás szabályszerűségébe vetett jogos bizalmát jogszerűen megalapozó kivételes körülményeket illeti, a Bizottság látszólagos tétlensége irreleváns, amennyiben a támogatási programot nem jelentették be neki. Ez a megoldás alkalmazandó abban az esetben is, ha anélkül hajtottak végre valamely támogatási programot, hogy tiszteletben tartották volna a végrehajtásnak az 1973. december 11-i Lorenz-ítéletben (120/73) megkövetelt bejelentését, és ennél fogva anélkül, hogy teljes mértékben követték volna az EK 88. cikkben előírt eljárást.

(vö. 179–181., 188–190., 217. pont)

15. Kizárólag az a tény, hogy az EK 88. cikk alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999 rendelet a támogatás nyújtásától számított tízéves elévülési időn kívül, amely lejártával már nem rendelhető el a támogatás visszatéríttetése, az említett rendelet 13. cikkének (2) bekezdése szerint – amely előírja, hogy a Bizottságot nem köti az ugyanezen rendelet 7. cikkének (6) bekezdésében meghatározott határidő – nem tartalmaz – akár irányadó jelleggel – további határidőt a jogellenes támogatás Bizottság által történő vizsgálatára, nem képezi akadályát annak, hogy az uniós bíróság ellenőrizze, hogy ezen intézmény észszerű határidőn belül hozott-e határozatot, vagy túlzott késedelemmel járt-e el.

A 659/1999 rendelet 7. cikkének (6) bekezdése szerint ugyanis a bejelentett állami támogatások keretében a hivatalos vizsgálati eljárás lefolytatására előírt referencia-határidő 18 hónap. E határidő, még ha a 659/1999 rendelet 13. cikkének (2) bekezdése szerint nem is alkalmazandó a jogellenes támogatásokra, hasznos referencia a jogellenesen végrehajtott intézkedésre vonatkozó hivatalos vizsgálati eljárás időtartama észszerűségének értékeléséhez.

E tekintetben a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozat elfogadása, valamint az állami támogatást megállapító és annak visszatéríttetését elrendelő határozat elfogadása között eltelt kissé több mint 49 hónapos határidő, amely kicsit több mint duplája a 659/1999 rendelet 7. cikkének (6) bekezdésében a bejelentett állami támogatások keretében folytatott hivatalos vizsgálati eljárás

lefolytatására előírt határidőnek, nem tűnik észszerűnek. Az ilyen határidőt nem igazolják az olyan ügyiratok sem, amelyek semmilyen nyilvánvaló nehézséget nem mutatnak, és amelyekről a Bizottság jóval a hivatalos vizsgálati eljárás megindítását megelőzően véleményt formálhatott.

Az észszerű határidő tiszteletben tartása elvének megsértése azonban csak akkor indokolja az e határidő végén hozott határozat megsemmisítését, ha e jogsértés az érintett vállalkozások védelemhez való jogának megsértésével is jár.

(vö. 182., 196., 199–201., 210. pont)

16. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 234. pont)

17. Lásd a határozat szövegét.

(vö. 245., 247. pont)